

Nr 192

Av herr Mossberger, om upplysning i arbetarskyddsfrågor inom lantbruks- och trädgårdsnäringarna.

(Lika lydande med motion nr 209 i Andra kammaren)

Inom lantbruksnäringarna har liksom inom trädgårdsanläggningsbranschen arbets- och produktionsmetoderna genomgått snabba och i många avseenden genomgripande förändringar. Genom ny teknik har det manuella arbetet minskat starkt och ersatts av så småningom allt större och mera komplicerade maskiner. För bekämpning av insekter, ogräs och växtsjukdomar har användningen av kemiska preparat, ofta av stor giftighetsgrad, fått stor utbredning. Genom allt detta har lantbruksnäringarna kunnat fullfölja sin uppgift i det moderna samhället.

Den fortlöpande rationaliseringen har emellertid medfört negativa effekter. Utnyttjandet av nya hjälpmedel har ökat riskerna för olycksfall och ohälsa. Arbetet med upplysning om hur man skyddar sig mot risker ligger långt efter de tekniska framstegen. För att på ett tillfredsställande sätt kunna skydda de människor som är satta att hantera alla dessa nya hjälpmedel krävs ökade insatser av såväl enskilda, organisationer som samhället.

Den allmänna yrkesinspektionens övervakning av lantbruksnäringarnas arbetsplatser ligger i fråga om inspektionsfrekvens klart under genomsnittet för näringslivet i dess helhet. Av arbetarskyddsstyrelsens årsredovisning över yrkesinspektionens verksamhet under år 1966 framgår att lantbruksnäringarnas arbetsplatser besöks i genomsnitt vart femte år. Besöksfrekvensen för övriga näringsgrenar är i genomsnitt vart tredje år.

Jordbruksnäringens struktur skiljer sig i många hänseenden väsentligt från t. ex. industrins. För att rätt kunna bedöma föreliggande yrkes- och hälsorisker krävs ingående kännedom om arbets- och produktionsmetoderna. En sådan kunskap kan yrkesinspektionens tjänstemän inte alltid besitta. Kraven på arbetsplatsens säkerhet till skydd mot olycksfall och ohälsa måste dock rimligtvis ställas lika högt inom lantbruksnäringarna som inom det övriga näringslivet. Det framstår därför för mig allt klarare att dessa krav måste tillgodoses genom inrättande av specialtjänster för arbetarskyddet inom dessa näringsområden.

För att möta de ökande behoven av upplysningsverksamhet m. m. inom detta avsnitt av näringslivet inrättades för några år sedan vid arbetarskydds-

styrelsen en tjänst som skyddsinstruktör för de här berörda områdena. Detta har visat sig vara av stort värde. Med hänsyn till de betydande arbetsuppgifterna är det naturligtvis helt otillräckligt. Helt nyligen har också en konsulenttjänst inrättats. Genom dessa tjänstemäns verksamhet har också behovet av specialtjänster kommit att framstå ännu mera markerat än förut. Den ökning av tjänster och anslag som departementschefen föreslagit kan inte tillgodose jordbrukets och trädgårdsanläggningsbranschens specialtjänster.

Enligt arbetarskyddsstyrelsens verksamhetsberättelse för år 1966 finns hos yrkesinspektionen 10 758 registrerade arbetsställen inom jordbruket och trädgårdsnäringen. Därutöver finns det ett betydande antal arbetsställen, som under vissa tider av året har anställd arbetskraft och då faller under arbetarskyddslagens bestämmelser. Därtill kommer att trädgårdsanläggningsbranschen på grund av nya former för tätortsbebyggelsen ökar mer och mer i betydelse. Arbetet utföres numera med moderna tekniska och biologiska hjälpmedel med snabbt ökande olycksfalls- och hälsorisker som följd. Inom denna bransch har tidigare knappast förekommit vare sig inspektions- eller informationsverksamhet. För att få till stånd en effektiv verksamhet av både förebyggande art och i fråga om inspektion med anvisningar och förelägganden m. m. krävs en utökning av antalet tjänster inom arbetarskyddet.

Skyddsinstruktören vid arbetarskyddsstyrelsen är inte utrustad med inspektionsbefogenhet. Med hänsyn till de många helt särpräglade skyddsproblemen inom de nu aktuella områdena av näringslivet bör därför enligt min mening tjänstinnehavarna vid en utvidgning av verksamheten i förening med sin upplysande och informerande verksamhet även ha rätten att, för undvikande av olycksfall och ohälsa, vid behov förelägga arbetsgivare att vidtaga sådana åtgärder som kan påfordras med stöd av arbetarskyddslagen.

Med stöd av vad ovan anförts hemställer jag,

att riksdagen beslutar att arbetarskyddsstyrelsen skall erhålla en sådan personalförstärkning som erfordras för att bedriva en effektiv upplysnings- och informationsverksamhet i arbetarskyddsfrågor inom lantbruksnäringarna och trädgårdsanläggningsbranschen; samt

att härför erforderliga medel ställs till arbetarskyddsstyrelsens disposition.

Stockholm den 23 januari 1969

Eric Mossberger (s)